

Nr 129.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 5 och 6 §§ förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobilskatt, m. m., i vad propositionen avser principerna för avräkning av vissa anslag mot automobilskattemedlen.

(4:e avd.)

I propositionen nr 112 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 26 februari 1954, framlagt förslag till ändrad lydelse av 5 och 6 §§ förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobilskatt, m. m. Propositionen har, i vad bl. a. gäller de principer för avräkning av vissa anslag å driftbudgeten helt eller delvis mot automobilskattemedel för vilka i propositionen redogjorts, hänvisats till statsutskottet.

Beträffande nämnda spörsmål har *departementschefen*, efter att ha berört det av 1951 års utredning rörande beskattningen av motorfordonstrafiken beräknade anslagsbehovet för vägväsendet under de närmaste åren samt motortrafikens andel i kostnaderna för detsamma, anfört följande.

Jag övergår härefter till de principer för anslagsavräkningen mot automobilskattemedlen, som bör tills vidare tillämpas. Såsom jag tidigare framhållit torde någon ändring av gällande avräkningsnormer i stort sett icke böra ske för närvarande. Vissa mindre justeringar är dock påkallade.

Vad först beträffar *dels* väg- och vattenbyggnadsstyrelsens avlönings- och omkostnadsanslag, som i årets statsverksproposition avräknats i vad avser ett belopp av 360 000 kr. helt och hållet samt i vad avser anslaget i övrigt till hälften, *dels ock* vägförvaltningarnas avlönings- och omkostnadsanslag, som helt avräknats mot automobilskattemedel, torde — i nära anslutning till den faktiska fördelningen av kostnaderna för väg- och vattenbyggnadsverket på, å ena sidan, väg- och vägtrafikväsendet samt, å andra sidan, verkets övriga verksamhetsområden — i fortsättningen nio tiondedelar av kostnaderna böra avräknas mot automobilskattemedlen. Avräkningsbestämelsen torde icke, såsom hittills varit fallet, böra i riksstaten fixeras till ett fast belopp utan angivas med sagda relationstal. Därest det faktiska utfallet för ett budgetår under- eller överstiger de i riksstaten upptagna anslagsbeloppen, bör sålunda nio tiondedelar av den i budgetredovisningen upptagna belastningen avräknas. Vidare torde på skäl, som i utredningens betänkande (s. 206) anförts, den sedan länge aktuella ändringen böra vidtagas beträffande anslaget till Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde, att anslaget, som nu icke till någon del avräknas mot automobilskattemedlen, fr. o. m. nästa budgetår helt avräknas. De här förordade ändrade avräkningsbestämmelserna medför en höjning av avräkningsbeloppen i fråga om de till administrativa och diverse ändamål hänförliga anslagen under sjätte huvudtiteln från i årets statsverksproposition angivna 32,7 milj. kr. till ca 33,9 milj. kr.

Vad därefter angår kostnaderna för tjänste- och familjepensioner till befattningshavare vid väg- och vattenbyggnadsverket samt vägarbetare finner jag, i likhet med motororganisationerna, det rimligt att dessa kostnader inräknas bland de kostnader, som helt eller delvis ifrågakommer till avräkning mot automobilskattemedlen. Jag föreslår därför, efter gemensam beredning med chefen för civildepartementet, att av de under tolfte huvudtiteln i årets statsverksproposition upptagna anslagen till det statliga pensionsväsendet mot automobilskattemedel avräknas 700 000 kr. å anslaget till Pensioner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst, 5 800 000 kr. å anslaget till Pensioner enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare m. m., 200 000 kr. å anslaget till Pensioner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst samt 700 000 kr. å anslaget till Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst. Sammanlagt kommer härigenom att av nämnda anslag under nästa budgetår avräknas 7,4 milj. kr. mot automobilskattemedlen, vilket motsvarar nio tiondedelar av de totala pensionskostnaderna eller sålunda samma andel, som nyss angivits beträffande avlöningskostnaderna.

1953 års trafiksäkerhetsutredning har till chefen för kommunikationsdepartementet avlämnat ett den 5 januari 1954 dagtecknat förslag till förstärkt trafikövervakning m. m. Förslaget innebär bland annat en avsevärd förstärkning av ordningsstatspolisen och är för närvarande föremål för prövning inom kommunikations- och inrikesdepartementen. Särskild proposition om utbyggnad av statspolisorganisationen kommer senare under innevarande riksdagssession att anmälas. I anledning härav kan anslagsbehovet för ordningsstatspolisens trafikövervakningsverksamhet icke för närvarande definitivt angivas. Frågan om de avräkningsbestämmelser, som bör tillämpas under de skilda anslagen till statspolisorganisationen, kommer att närmare behandlas i den särskilda propositionen, och jag vill här, efter gemensam beredning med cheferna för kommunikations- och inrikesdepartementen, endast beröra de huvudprinciper, som bör vara vägledande för avräkningen av anslag till statspolisorganisationen mot automobilskattemedlen.

Merkostnaden för den utbyggnad av statspolisorganisationen, vartill trafiksäkerhetsutredningens förslag kan leda, torde i huvudsaklig överensstämmelse med nämnda förslag böra tills vidare helt bestridas med automobilskattemedel. För nästa budgetår skulle merkostnaden vid genomförande av trafiksäkerhetsutredningens förslag i dess helhet komma att uppgå till 7 518 000 kr.

I fråga om den nuvarande statspolisorganisationen bör kostnaden för den del av ordningsstatspolisen, som enligt de aktuella förhållandena erfordras för trafikövervakningen, tills vidare helt avräknas mot automobilskattemedel. En översyn och anpassning till dessa förhållanden av de för innevarande budgetår tillämpade avräkningsbestämmelserna kommer i anledning härav att verkställas. I den mån av statspolisintendenten för trafikövervakningsändamål föreslagen utökning av ordningsstatspolisen, som ej innefattas i den av trafiksäkerhetsutredningen föreslagna utbyggnaden, kommer till stånd, synes jämväl kostnaden för denna utökning böra helt avräknas.

Totalt kan de anslagsbelopp, som i enlighet härmed bör under nästa budgetår avräknas mot automobilskattemedlen, i fråga om statspolisorganisationen uppskattas till ca 10 milj. kr. Inom inrikesdepartementet pågående prövning av anslagsbehoven kan emellertid i förening med den nyss angivna översynen av de för innevarande budgetår tillämpade avräkningsbestämmelserna påverka storleken av nämnda belopp.

Vad angår kostnaderna för den lokala polisorganisationens trafikövervak-

Anslagspost	Belopp att avräkna mot automobilskattemedel		
	enligt nuvarande avräknings- system	enligt ut- redningens förslag	enligt det här fram- lagda för- slaget
	K r o n o r		
<i>Sjätte huvudtiteln.</i>			
Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen:			
Avlöningar	3 480 500	6 132 000	5 994 900
Omkostnader	578 000	1 042 000	986 400
Vägförvaltningarna:			
Avlöningar	18 448 000	17 576 000	16 603 200
Omkostnader	3 723 000	3 600 000	3 350 700
De lokala vägnämnderna m. m.	200 000	200 000	200 000
Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde	—	500 000	450 000
Väghållningen på landet samt i städer och stadsliknande samhällen, där kronan är väghållare:			
Väghållningen på landet	230 000 000	230 000 000	230 000 000
Byggande av riksvägar	320 000 000	316 600 000	320 000 000
Nyanläggning av länsvägar			
Nyanläggning av ödebygdsvägar			
Ombyggnad av länsvägar och ödebygdsvägar			
Byggande av bro vid Bergnäset	2 100 000	2 037 000	2 100 000
Vissa vägbyggnadsarbeten	100	—	100
Väghållningen i städer och stadsliknande samhällen, som är väghållare:			
Bidrag till underhåll av vägar och gator	31 200 000	32 000 000	31 200 000
Bidrag till byggande av vägar och gator	80 000 000	80 000 000	80 000 000
Enskild väghållning:			
Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.	10 500 000	11 000 000	10 500 000
Bidrag till byggande av enskilda vägar	11 000 000	12 000 000	11 000 000
Diverse ändamål:			
Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten	250 000	750 000	250 000
Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser	55 000	20 000	55 000
Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvar m. m.	55 000	3 762 000	55 000
Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder	500 000	1 000 000	500 000
Statens bilinspektion:			
Avlöningar	1 834 600	1 845 000	1 834 600
Omkostnader	617 000	575 000	617 000
Utrustning	25 000		
Registrering av motorfordon	—	1 000	—
Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar	1 530 000	1 400 000	1 530 000
Statens biltrafiknämnd:			
Avlöningar	294 600	387 000	294 600
Omkostnader	41 500	61 600	41 500
Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.	161 000	300 000	161 000

Anslagspost	Belopp att avräkna mot automobilskattemedel		
	enligt nuvarande avräknings- system	enligt ut- redningens förslag	enligt det här fram- lagda för- slaget
	K r o n o r		
Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande	300 000	600 000	300 000
Statens väginstitut	638 300	1 329 000	638 300
Ersättning till postverket för befordran av tjänsteför- sändelser	—	674 000	—
Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	—	160 000	—
<i>Andra huvudtitlar.</i>			
Kontrollstyrelsens befattning med bensinskatten	—	15 000	—
Länsstyrelsernas befattning med brännoljeskatten	—	150 000	—
Pensioner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst (XII ht)	—	7 400 000	700 000
Pensioner enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare m. m. (XII ht)	—		5 800 000
Pensioner åt efterlevande till befattningshavare i sta- tens tjänst (XII ht)	—		200 000
Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst (XII ht)	—		700 000
Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar (XI ht)	10 000 000	5 785 000	10 000 000
Statspolisorganisationen: Inköp av motorfordon m. m. (XI ht)			
Statspolisorganisationen: Underhålls-, drift- och expedi- tionskostnader (XI ht)			
Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten (XI ht)			
Statspolisorganisationen: Polisradioväsendet (XI ht) ..			
Statens polisskola: Avlöningar (XI ht)			
Statens polisskola: Utbildningsarvodet m. m. (XI ht)			
Statens polisskola: Omkostnader (XI ht)			
Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsen- det (XI ht)			
Bidrag till den lokala polisorganisationen (XI ht) ...			
Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt (IX ht)	1 300 000	1 300 000	1 300 000
	728 831 600	761 901 600	737 387 300

¹ Beräknat belopp. Gällande avräkningsbestämmelser överensstämmer principiellt sett i huvudsak med de föreslagna.

ningsverksamhet finner jag åtskilliga skäl tala för att viss del av dessa kostnader bestrides av motorfordonstrafiken. Det är emellertid förenat med betydande svårigheter att på ett tillfredsställande sätt avväga hur en sådan fördelning skall ske. Med hänsyn härtill vill jag icke nu ta ståndpunkt i frågan. Jag har funnit mig så mycket hellre kunna underlåta detta, då jag, såsom jag i det följande närmare skall utveckla, funnit skatten för svensk skifferbensin böra sättas väsentligt lägre än för annan bensin, varigenom ett visst inkomstbortfall av automobilskattemedel uppkommer jämfört med vad som kan beräknas inflyta av sådana medel vid enhetlig skattesats för samtliga flytande motorbränslen. Då motorfordonstrafiken sålunda får svara för en av beredskaps- och näringspolitiska skäl påkallad subventionering av den inhemska motorbränsleindustrin, har jag vid framläggandet av det förevarande skatteförslaget icke velat förorda att någon del av de allmänna statsbidragen till den lokala polisorganisationen avräknas mot automobilskattemedel eller att gällande statsbidragsbestämmelser i förevarande hänseende ändras.

De anslagsbelopp, som i enlighet med vad jag här anfört bör avräknas mot automobilskattemedlen under budgetåret 1954/55, framgår av nyss återgivna sammanställning. För jämförelse har jämväl upptagits 1951 års utrednings avräkningsförslag.

Utskottet. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har departementschefen icke funnit anledning att i förevarande sammanhang förorda någon principiell ändring av nu tillämpade grunder för anslagsavräkningen mot automobilskattemedlen. Vissa mindre jämkningar anses dock påkallade. Sålunda har föreslagits, att de under väg- och vattenbyggnadsstyrelsens samt vägförvaltningarnas avlönings- och omkostnadsanslag redovisade utgifterna i fortsättningen med nio tiondedelar skola avräknas mot automobilskattemedlen. De nämnda anslagen avräknas nu i princip till hälften respektive helt. Vidare har förutsatts att anslaget till Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde, vilket f. n. icke till någon del täckes av automobilskattemedel, skall helt avräknas. Jämväl utgifterna för pensionering av befattningshavare vid väg- och vattenbyggnadsverket samt vägarbetare anses böra inbegripas i de kostnader som helt eller delvis ifrågakomma till avräkning mot automobilskattemedlen. I enlighet härmed ha vederbörande pensionsanslag föreslagits skola avräknas med belopp, motsvarande nio tiondedelar av hithörande totala pensionskostnader, eller sålunda samma andel som nyss angivits beträffande avlöningskostnaderna. Vid bifall härtill skulle i förhållande till statsverkspropositionens beräkningar ett ytterligare belopp av sammanlagt 8,6 milj. kronor komma att under nästa budgetår belasta automobilskattemedlens specialbudget.

I huvudsaklig överensstämmelse med gällande avräkningsprinciper förutsätts slutligen kostnaderna för den del av ordningsstatpolisen som vid nuvarande eller eventuellt utbyggd organisation erfordras för trafikövervakningen skola tills vidare helt bestridas av automobilskattemedel. Frågan härom avses skola närmare behandlas i särskild proposition. Departementschefen har å andra sidan icke velat förorda, att någon del av de allmänna statsbidragen till den lokala polisorganisationen avräknas mot nämnda medel.

Mot de sålunda angivna principerna har utskottet icke funnit anledning till erinran. I enlighet härmed kommer utskottet att i särskilda utlåtanden tillstyrka de konkreta förslag till ändrat avräkningsförfarande beträffande vissa anslag som ovan berörts.

I förevarande sammanhang hemställer utskottet,

att riksdagen må godkänna de i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 26 februari 1954 angivna principerna för avräkning av vissa anslag å driftbudgeten helt eller delvis mot automobilskattemedel.

Stockholm den 14 maj 1954.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Iwar Anderson, Näs-gård, Gillström, Alfred Nilsson, Näsström, Pålsson, Hesselbom, Sundelin, Einar Persson, Edvin Thun, Erik Svedberg, Holmqvist, Sunne och Lundqvist; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malm-borg i Skövde, Bergström, Andersson i Malmö, Rubbestad, Åkerström, Stax-äng, Petterson i Degerfors, Widén, Jansson i Kalix, Onsjö, Löfroth, Andreas-son och fröken Ager.

Reservation

av herrar *Lundqvist, Skoglund* i Doverstorp och *Staxäng*, vilka ansett att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 21, som börjar med »Mot de» och slutar med »ovan berörts», bort ha följande lydelse:

»Utskottet kan icke biträda föreliggande förslag till ändrat avräkningsförfarande gentemot automobilskattemedlen. Såsom departementschefen framhållit bör hela detta spörsmål upptagas till förnyad prövning. Då det enligt utskottets mening är ytterst ovisst huruvida en sådan prövning kommer att utmynna i förslag om ökning eller förslag om minskning av den andel av här ifrågavarande utgifter som skall avräknas mot automobilskattemedlen, anser utskottet, att man i avvaktan på nämnda prövning icke bör företaga någon som helst ändring av vad nu gäller härutinnan.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må besluta, att vid avräkning av vissa anslag å driftbudgeten helt eller delvis mot automobilskattemedel de hittillsvarande principerna skall tillämpas.»